

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:
Pe an 6 col. pe 1/3 an 3 col.
—
Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.
—
Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.
—
Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apăre în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Din viața noastră națională și culturală.

— Presa noastră. —

V.

O trăsătură caracteristică pentru o samă de oameni condamnați prin îngerul lor slab de a servi și lui Dumnezeu și mamonului, ni-o prezentă foarea »Concordia« înființată la anul 1861 în Budapesta de căpitanul suprem al districtului Cetății-de-peatră Sigismund Pop. Ideea înființării unui organ al partidului național român a fost salutăată și îmbrățișată de mulți cu căldură. Dar' la aceasta idee, îndată ce noul organ a apărut, a venit să se mai adaugă o sferă laxă, cu poteci rătăcitoare, prin faptul că »Concordia« avea să fie: *organ al partidului național român, din care făceau parte toți deputații români, fără considerare la partidele dietale, cărora aparțineau.* Ispite oportuniste, încheierea de pactări clandestine cu partidul guvernabil sau cu cel koșut-hist s'au pus în calea consolidării și grupării elementelor în jurul acestui organ problematic, care a încercat se bată apă în piua ca să scoată unt. Și rezultatul activității de 7 ani dela 1861—67 a »Concordiei« ca și mai târziu a »Viitorului« tot din Budapesta, a fost că oamenii cu bună-credință câștigați pentru o idee națională și culturală, înșelați în urmă în așteptările lor și mersul corect al lucrului, s'au retras de pe terenul conlucrării. Dovadă tinerele pe acele vremuri naționalist și azi ajuns la bătrânețe oportunist *Partenie Cosma și Ioachim Murășan,* cari s'au retras dela început din comitetul de redactare al »Concordiei« rē-

mânând singur *Alexandru Roman,* care disgustat de cele ce se puneau la cale prin vestitul căpitan districtual: *de a avea și un organ național român și în acelaș timp de a servi și interesele guvernului maghiar, a înființat așa zicând, din putere proprie »Federațiunea«.* Pe »Concordia« a trebuit s'o ajungă soarta »Viitorului«, a trăit fără să fi lăsat ceva urme positive pentru poporul român.

Cu totul în alt colorit și cu alt fond de idei, sentimente și lucrare națională se prezentă »Orientul Latin« apărut în Brașov la 23 Februarie 1874. Deja și valoroșii bărbați din comitetul de redactare, fericiții trecuți la nemurire: Aron Densușan, Teofil Frâncu și Ion Al. Lăpădat, erau garanția cea mai puternică despre sănătoasa direcțiune și valoare a foaiei. Marea îngrijorare de soarta poporului român și prevederea luptelor grele ce ne așteapta se vede și din aprețierea situațiunei ce o făceau în programul numărului 1 al »Or. Lat«, când ziceau: »Forța brațelor și neasămănată putere de viață a Românilor i-a salvat în trecut. Invasiunile și atacurile au fost vedite. Lucrul armeei descoperea dușmanul — astăzi însă atentatele se operează în ascuns sub masca legalității până chiar și sub stindardul civilizațiunei. In lupta ce se impune față de dușmanul egoist se recere organizație, să fie basată pe reguli, pe principii. De nu vom lupta toți pentru unele și aceleași principii și aspirațiuni, luptând singuratici vom fi toți învinși.....

Ear' din ceea-ce se zice în program în special relevăm numai următoarele: »Față cu Români din Austro-Ungaria, ziarul va apăra drepturile și

interesele lor politice pe basa cunoscutului program național — de dreptul de-a lupta pentru existența și cultura noastră națională nu ne poate despoia nime..... Pe terenul social va combate străinismul, egoismul miserabil, șarlatanismul și traficul sub firma naționalității..... Se vor încungiuna cerțele și frecările personale«.

Se va întreba acum cineva că frumoasele principii expuse în program fost-au riguros observate și executate? Fie-care articol, fie-care raport din luptele comitatense, fie-care știre de pe paginile soartei vieții de doi ani ai »Orientului Latin« ne dovedesc că foaia a stat pe un înalt nivel. Persecuțiunile stăpânirii îndreptate contra a doi membrii redacționali, Frâncu și Densușan cari sătui de amarul vieții constituționale și liberale de aici, i-a făcut să-și îndrepte privirile spre țara, care chiar atunci era în pragul luptei sale de independență și astfel folositorul organ național a dispărut lăsând însă o vie lumină în urma sa.

„Hunyadvármegye“ și apa „Dacia“.

Ziarul »Hunyadvármegye« din Deva colpotează minciuna, că apa »Dacia« nu se mai vinde?! întreprinderea aceasta s'ar fi sîstat.

Aceasta scornitură are scopul să strice institutul român — »oláh pénzintézet« — »Dacia«, care e proprietarul izvorului »Dacia«, și să-i facă mai multă trecere apei Boholt, care stă în administrarea institutulului »Dévai Takarékpenztár«.

Trebue că merge prost de tot geschäftul apei de Boholt, de să folosesc oamenii de astfel de apucături minciноase.

Constatăm și ne scandalizăm, că și pe terenul economic se luptă chiar

și corporațiuni cu uneltele scârboase a urei de rassă.

Întreprinderea »Daciei« nu s'a sîstat, din contră se desvoaltă în mod îmbucurător, pentru-că din analiza ei făcută de prof. Dr. Hankó publicul s'a convins și se convinge tot mai mult că aceasta apă este mult, mult superioară apei de Boholt.

Contra concurenții cîstite nu avem nimic, însă față de eventuala continuare al acestui feliu de concurență vom veni și cu alte amănunte referitoare la acea administrare.

INCEPUTUL ORGANISĂRII COMITATENSE

In 4 Maiu a. c. s'a adunat vre-o 38 inși în Deva spre a constitui clubul român comitatens.

Din vreo 130 membrii români de a congregației a fost vre-o 28—30, ceilalți n'au fost membrii de congregație. Cetind dl Dr. A. Vlad un proiect de regulament, (cel al confracților din comitatul Bistrița-Năsăud), dl Dr. A. Muntean a propus, că fiind cam puțini de față, să se tipărească acel regulament și să se trimită la toți membrii români a congregației și la alții despre cari se știe că se interesează de viața publică și cauzele românești; totodată să se aleagă un comitet, care să efeituiască aceasta lucrare.

Primindu-se aceasta propunere s'a ales un comitet de 14 inși și un președinte.

De președinte, după-ce d-nii Francisc Hossu și Vas. Dēmian n'au voit să primească aceasta sarcină a fost ales dl Dr. A. Vlad, care și până acuma s'a ocupat cu pașii pregătitori.

Membrii comitetului sunt d-nii: Vas. Dēmian, Dr. Ioan Papp din Brad,

FOIȘOARA

FEMEEA ȘI TIGRUL

(Urmare).

Indată ce auzi aceasta sentință, princesă dote un țipet și căzu ca un butuc. Ea își smulgea cu mâinile mândrul seu păr. Se rostogoli pe pământ ca o nebună. După aceea, fiind-că leșinase, patru sclavi o așezară pe un planchin și o readuseră în apartamentele sale, unde femeile dela curte numai după multe griji și mare greutate o aduseră la viață.

Între aceste, deja cu dimineața următoare, pe întreaga întindere a regatului, începură a săpa gropi adânci, ca să prinză tigrii. Fearăle prinse le băgară în colivii speciale, pentru-ca regele să le privească în plăcere pe când avea să-și facă revista zilnică.

Dar' princesă la rēndul ei, nu sta inactivă. Temperamentul ei energic nu întârziase a se pune pe lucru. Amorul și necesitatea îi indoiu puterile și inteligența sa izvoarele spiritului seu. Mahranea nu întârziase să conceapă un plan întreg de bătaie destinată să-și mântuiască pe Ashrabad.

Cine nu știe aceea? Aurul este un puternic mijloc, el depărtează toate vărurile, el străbate toate tainele. Princesă Mahranea dispunea de imense averi. Ea hotărî să corumpă cu ori-ce preț pe șeful arenelor, care avea datorința să incuie în ultimul moment în colivia lor respectivă pe femea și pe tigrul.

Mahranea, într'adevăr, întimpină mai întâiu la aceasta persoană o mare rezistență. Ea îi transmise ordinul secret de a se afla la miezul nopții în ușa unui pavilion situat la un loc ferit în dosul grajdurilor palatului. Șeful arenelor se supuse, dar' ghici în curēnd motivul acestei întrevederi și venise la locul de întâlnire, fiind hotărît de a nu se lăsa să fie abătut dela datorința sa. El resistase, să luptase. Dar' în fine s'a dat învins. Față de recompense fabuloase pe cari Mahranea a făcut să i-se oglindească înaintea ochilor sei, virtutea i-se întunecase în mod iremediabil. Și promise princesei că îi va face cunoscut, în preseara zilei de grea încercare în care colivie se va afla tigrul și în care tinēra fată. Ca să pună vîrf tradării sale, se duse să afle pe Ashrabad în temnița sa și îi anunță că princesă se hotărî să-și scape. Ashrabad nu avea decât să privească în față pe mult iubită sa și să deschiză colivia pe care îi va arēta-o pe furie cu un gest.

Mahranea, combinând astfel totul în chipul cel mai bun, arēta celor din jurul seu o față surizătoare; și aceasta făcea pe femei să șoptească încet că aceasta frumoasă mândră era fără inimă.

* * *

Ziua fatală între acestea să apropia. În presara supliciuului, Mahranea să retrase de bună vreme, își concediă servitoarele și se prefăcu că se culcă. În realitate, ea veghia lângă o fereastră întrdeschisă, nerăbdătoare să vază sosind șeful arenelor. Era o oră după miezul nopții și șeful încă nu apăruse. Mahranea începu să despezeze. Avea ea să fie tradată în momentul suprem? Ceriule! Trebuia să asiste, nesimțitoare la supliciuul lui Ashrabab? Ce va răspunde ea la întrebarea mută a preaiubitului seu?

În fine o umbră neagră se apropia furișându-se printre arbori. Era șeful arenelor! Mahranea mișcă o batistă albă, ca signal, după cum se înțeleseră.

Ei bine, zise ea, găfăind.

— Princesă, zise șeful arenelor, tigrul se va afla în colivia din stînga, femeia în cea din dreapta.

— E bine, declară Mahranea cu un strigăt de bucurie, e foarte bine. Măne seară îți vei primi prețul serviciului tău, și iau

asupra mea sarcina de a te face să părăsești regatul fără pedecă dacă te temi că ai putea fi tradat vro'dată. Șeful arenelor să plecă adânc și se găta să se retragă, când princesă prin o mișcare îl oprî. »Și cunoști tu, zise ea, numele tinerei fete, închisă în colivia din dreapta?«

— Princesă, declară funcționarul, tinēra fată nu este alt-cine-va decât Seeta, prima d-tale damă de curte.

Și la acestea, șeful arenelor, ne mai avēnd nici un secret să destăințuească, să retrase.

Princesă clătîndu-se, se aruncă în patul ei. Și aici timp îndelungat vărsă lacrimi amare. Ea înțelegea acum cuvintele tatălui seu: »Renunță de-a-ți aplica alta pedeapsă, decât aceea, de a asista lângă mine la supliciuul lui Ashrabad«.

Vai ce alta pedeapsă mai îngrozitoare putea să afle crudelul monarch? Astfel ea trebuia să asiste, sau la moartea iubitului ei, sau la cununia aceluia cu frumoasa fată tinēra pe care era atât de mult jalusă?

Și tot restul nopții, în mijlocul suspinelor pe care i-le smulgea amarăciunea, princesă desbătea aceasta stranie și dure-roasă problemă. La ce alternativă trebuia să se decidă? Trebuia să mântue viața lui Ashrabad cu risicul de a muri de supărare

George Drăgan din Băița, George Romanul, Dr. Justin Pop din Deva, Iosif Morariu din Dobra, Dr. G. Suci și Dr. Aug. Străitariu din Hațeg, Dr. G. Dubleșiu și C. Osvadă din Hunedoara, Dr. I. Margita din Geoagiu, Dr. St. Rozvan din Ilia și Dr. S. Moldovan și Dr. A. Muntean din Orăștie.

In înțelesul proiectului de regulament, cei-ce voiesc să fie membrii clubului au să se însinue în scris.

Deci primind proiectul de regulament, toți aceia, cari doresc a fi membrii, făcându-se și eventualele observări la regulament, vor avea să se însinue resp. să-și comunice aceasta dorință d-lui Dr. A. Vlad Orăștie, și apoi să va constitui clubul definitiv.

S'a discutat apoi ținuta membrilor români față de alegerea de viceșpan.

Dl Dr. A. Vlad ține o vorbire »fulminantă« pentru candidarea d-lui Pogány Béla, despre care presupune că ar fi mai puțin șovinist decât dl Török Béla, carele când a cerut o muere din Batiz licență de crâșmă, ca să vëndă beuturile preotului român, apoi ar fi propus să se respingă, deoarece prin licență de crâșmă prea-prea ar crește vaza preotului înainte poporului, ceea-ce nu ar fi admisibil —; din cazul acesta, se vede, — zice D-rul A. Vlad — că Török Béla e foarte mare șovinist —; dl C. Osvadă vorbește despre date mult mai serioase decât Dr. Vlad, afirmând că statutele casinei române din Hunedoara ministrul nu le-a aprobat, și așa presupune, că dl Török ar fi întervenit ca să nu fie aprobate; ceea-ce însă nu afirmă ca pozitiv, ci — așa crede, dar' nu știe

Dl Aug. Nicoară spune între altele, că Dsa a vorbit deja cu dl Pogány Béla, și acesta l'a autorizat să spună aici în fața conferinței, că dacă va fi el ales de viceșpan — adevărat dl Pogány nu Nicoara — apoi toate legile și ordinațiunile favorabile pentru Români să vor executa în modul cel mai acurat! deci, nu poate fi altul ales, exclamă dl Nicoara, ci numai dl Pogány Béla etc.

a fost și de aceia, cari a crezut (?) ce a povestit dl Nicoara?

dl George Romanul și dl Laurian Bercian au propus, că deoarece nu este candidat român apoi

Români să nu ia parte la alegere, să nu voteze nici cu unul nici cu altul;

dl Dr. A. Muntean arată că dl Török Béla a fost ales ca om tinăr în cercul Hunedoarei de protopretor unde era pe timpul acela o desvâlire oribilă, poporul gemea sub restanții exorbitante de mari pedepse pentru a-bateri de pădure; — altul în locul lui ar fi devastat o mare parte din cerc cu execuții peste execuții; dl Török însă a propus și exoperat, că s'a relaxat cea mai mare parte din acele pedepse; poporul a scăpat din prăpastie; și cercul la pus în cea mai bună ordine;

il recomandă pe dl Török deoarece a dat deja dovezi practice, că față de popor are inimă, și are energia: »vecerută să facă ordine și acolo unde stările au fost enorm de neglijate;

arată mai departe că fiind Hunedoara oraș cu magistrat, apoi dl Török ca protopretor cercual nici n'a putut avea ceva ingerință în cazurile amintite de dl Osvadă.

Maioritatea celor puțini prezenți a decis sprijinirea d-lui Pogány Béla, însă cu acea, că: »cei-ce sunt angajați pentru dl Török Béla, neputându-se des-angaja sunt în drept să voteze cu dl Török Béla.

Regretăm și nu putem decât re-proba procedul d-lui Dr. A. Vlad, când dânsul despre acest conclud referitor și la candidatura d-lui Török Béla, nu informează în cercularele exmisse pe membrii congregației, cu toată sinceritatea și realitatea; — corectitatea impunea d-lui Vlad, că: »tălmăcind concludul unei conferențe apoi trebuia să fie tălmăcire fidelă, ori îi place careva parte a concludului ori ba; nu trebuia să uite că tălmăcind din încredințarea conferenței, era obligat să se țină strict de mandat.

Altcum conform adevărului constatăm aci, că:

»majoritatea celor puțini prezenți, căți au fost la conferință dând crezământ datelor înșirate de d-nii Dr. A. Vlad și C. Osvadă a decis sprijinirea d-lui Béla Pogány;

noi căutând adevărul l-am întrebât pe dl Török Béla că adevărate sunt bănuelile amintite de acei dni, în conferință, — și dl Török Béla și-a dat cuvântul său de bărbat că în afa-

cerile acele sulate de dl Vlad și dl Osvadă absolut n'are nici o parte: nu s'a ingerat de loc; de casul de licență amintit de dl Vlad nici nu-și aduce aminte, de cele amintite de dl Osvadă numai din auz are ceva știre, însă ingerință n'a avut de loc.

Prin urmare d-nii Vlad și Osvadă au fost în rătăcire, și a fost în rătăcire și acei dni cari au votat pentru sprijinirea d-lui Béla Pogány; deci rămâne astfel la apărarea fiecărui membru congregațional, că la alegerea de viceșpan în 18 Maiu să voteze în sensul celui »conclud« rătăcit ori după convingerea sa cu dl Török Béla, care precum am arătat deja a dat dovezi nu numai de energiă ci și de iubire de popor și umanitate, — calități cari unui conducător de comitat nu-i iertat să-i lipsească.

Dacă era și un candidat român, atunci principiul ne prescria finta, — care atunci putea și trebuia să fie principiară și — solidară.

Dela sinodul archidiececan.

(Urmare și fine).

In ședința a IV-a ținută în 21 Aprilie s'a decis: la pensionare au se fie computați numai atâția ani de serviciu pentru câți respectivul a plătit taxele înainte de cererea pensionării, respective înainte de intrarea casului de pensionare (moarte etc.); cei cari după intrarea în vigoare a statutelor noue au optat pentru a fi suscepuți la fondul de pensiune în condițiunile statutelor noue și li-s'a dat moratoriu să solvească în termen de 5 ani taxele diferențiale (dintre cele pe cari le plăteau după statutele vechi și cele conținute după statutele noue) și nu au observat termenele de plată, să fie provocați, ca în termen de 3 luni să-și achite întreaga restanță, altcum restituindu-li-se, fără interese, ratele solvite deja, vor fi șterși din șirul beneficiarilor de dreptul la pensiune după statutele noue.

In ședința a cincia se reia chestiunea nouelor statute ale fondului de pensiune și se decide că obligațiunile date pentru întregirea taxelor nu se priveau de plătire efectivă; de aceea consistorul este îndrumat a provoca pe toți restanțierii, ca în termen de 3 luni, să solvească taxele anilor expirați, înțelegându-se de sine, că la cas de pensionare fără considerare la respirul dat de 6 ani numai taxele deja solvite pot fi luate ca basă la statorirea pensiunii. Cei cari nu se vor conforma acestui conclud vor perde dreptul de a fi pensionați după statutele noue și pensiunea li-se va măsura după statutele vechi. Tot în chestiune de pensionare s'a pertractat și rēcursul fostului profesor seminarial Ioan Ghibu, care nemulțumit cu suma cu care a fost pensionat astă vară din partea Consistorului a recurat la sinod. Acesta însă nu i-a luat rēcursul în considerare.

In privința înființării noiei episcopii a Clujului, sinodul ia la cunoștință ca reședința să fie în Cluj. Noua episcopie va consta din următoarele tracte protopresbiterale: Abrud, Bistrița, Câmpeni, Cetatea-de peatră, Cluj, Dej, Lupșa, Murēș-Oșorheiu, Reghin, Solnoc, partea din dreapta Murēșului a tractului Tērnavei, Turda și Unguraș.

Pentru susținerea noiei episcopii se destinează între alte mijloace a treia parte din fondul lăsat de metropolitul Șaguna.

Deși înființarea noiei episcopii a Clujului se zorește din multe părți, totuși realizarea ei va cere încă mult timp, poate și un deceniu. Sunt greu-tăți principiare și materiale. Tot în a-

ceasta ședință se mai decide ca consistorul să presinte la proxima sesiune sinodală proiectul de modificare în cauza revizuirii regulamentului seminarial.

In ședința a VI-a și cea din urmă la propunerea deputatului sinodal Dr. P. Șpan, ca Noul Regulament pentru examenele de calificare învățăto-rească la institutele pedagogice gr.-or. române, votat în ședința senatului școlar din 20 Martie 1904 să fie impedit de a se promova spre aprobare la locurile competente înainte de a se fi pronunțat și sinodul archidiececan în meritul lui sinodul, decide ca consistorul să vină în proxima sesiune sinodală cu raport detaliat asupra cestuinei, ear' la examenele de calificare din acest an să se procedă după regulamentul vechiu.

Comisiunea bisericească referează prin raportorul ei prot. V. Domșa în cauza propunerii lui G. Pletos pentru înființarea unei reviste teologice și sinodul decide a se transpune consistorului spre studiere și raportare la sinodul proxim. Asemenea se transpun consistorului și propunerile Drului Șpan, una în cauza elaborării unui regulament pentru examenele de calificare preoțească și alta în cauza datinelor la serviciile bisericești.

Propunerea dep. G. Pletos pentru reforma învățământului în secțiunea teologică a seminarului archidiececan se ia la cunoștință însărcinându-se consistorul a continua cu studierea ei.

La raportul comisiunii școlare se primește propunerea reînființării »Foaii pedagogice« și ajutorarea ei din partea consistorului.

La referada comisiunii financiare se exprimă dorința catechisării calfelor și meseriașilor și creșterea lor religioasă morală, ceea-ce se promite a se avea în vedere.

Un punct de o deosebită importanță în referada financiară l'a format defectuoasa conducere în afacerile tipografiei și librăriei archidiececane unde s'au întâmplat multe pagube. Cu toate că s'a cerut denegarea dării absolutului, totuși din considerații de formalitate și condescendențe s'a dat.

Peste celelalte puncte din raportul comisiei financiare s'a trecut fără nici o observare și sesiunea actuală a sinodului a fost încheiată prin o frumoasă vorbire a Ex. Sale, care a mulțumit deputaților pentru interesul arătat. La vorbirea de încheiere răspunde dl Dr. Stroiă arătând progresele ce le face biserica sub actualul archiepiscop și dorind totodată ca să se observe constituționalismul și să dispară spiritul de clică.

Rap.

Călușerii în Hunedoara.

Primum din Hunedoara următoarea corespondență: »Sub conducerea vătavului Petru Muntean a jucat »Călușeriu« a doua zi de Paști în Hunedoara 8 voinici din Batiz; îmbrăcați în costum încântător național, împodobiti cu brăuri tricolore!

Căpitanul de poliție, bagseamă, nu știe că brăurile tricolore sunt parte întregitoare a costumului călușeresc, și în toată țara unde se joacă acest joc minunat eroic, tot cu brăuri și primburi tricolore române sunt călușerii împodobiti. (Așa este, poftescă căpitanul și la Orăștie să se convingă. Red.);

ba așa știm, că și înaintea Măiestrății Sale s'a jucat »Călușeriu« și voinicii erau încărcati de tricolorii! a fost lăudați, admirați, dară nici când pedepsiți!

Căpitanul de poliție din Hunedoara toate aceste nu le știe? ori nu

și chin ea însăși, văzându-l înșurat cu o rivală urgisită, sau trebuia cu un gest imperios să condamnă la moarte pe mult iubitul său?

In aceea noapte înfricoșată, Mahranea acuși adopta soluțiunea inspirată de jalușie și acuși venea vocea amorului care vorbea mai cu putere. De o sută de ori într'o oară își schimba părerea. In frumosul ei cap se petrecea o furtună îngrozitoare și o tortură nespusă.

In fine, la ora dimineții, când clopotele sunau ca să anunțe apropierea ceremoniei funebre, Mahranea luase o decisiune, dela care nimic nu o putea s'o mai abată. Expresiunea voinței răspândită pe trăsăturile ei spunea din destul că fruntea sa imperioasă ascundea un scop irevocabil.

Și poporul să aduna în arene în vreme ce clopotele continuau să sune. Și regele în ultimul moment urmat de o suită strălucită veni să-și ocupe logea. Toate privirile erau îndreptate asupra monarchului și asupra princesei Mahranea, care sta lângă el, cu corpul ușor plecată înainte, închisă și strălucind mai mult ca ori când de o frumuseță fatală.

La un gest al autocratului ușa închisorii scârțâi și Ashrabad apără în arenă. Cât

era de tinăr și de frumos! Un murmur de admirație și de milă îl primi la intrarea sa.

In terminul ceremonialului, care presida la acestea stranii ceremonii, acuzatul trebuie mai întâiu să se închine de trei-ori înaintea crudelului suveran. Ashrabad nu neglijează de loc aceasta formalitate. Apoi cuprinse cu o privire cele două uși situate în fața sa. In fine ochii sei să adânciră în cei ai princesei:

»Care din două?« întreba.

Și Mahranea răspunsese cu un gest smuncit, discret, dar' perfect explicat.

Trad. de — n.

Ultimele pagini ale manuscrisului au fost rupte. Istoria se oprește aici adevărat în momentul cel mai palpitant. Nu s'a putut ști de loc ce a învins în inima princesei, amorul sau jalușia, și care a fost desnodământul acestei tragice situațiuni.

Crudelă enigmă! Dar' printre cetitorii foaii noastre poate că vor putea rezolva. De aceea deschidem concurs în privința epilogului acestei drame mișcătoare, rugându-i să ne scrie sfârșitul acestei istorii într'o povestire care să nu treacă peste o sută de șire. Descrierea care va fi mai verosimilă și mai ingenioasă vom publica-o după ce vom avea răspunsurile.

vrea să le știe? — pentru-că i-a citat pe cei 8 voinic și li-a dictat câte 2 coroane pedepsă!

Atragem atențiunea forurilor mai înalte la aceasta procedură ce vatămă legile și ordinațiunea ministerială, și vatămă adânc simțul tradițional a popoului nostru.

Inse că dl protopretor Török Béla ar avea ceva parte în procedura greșită și ofensătoare a căpitanului, precum »Libertatea« din Orăștie i-ar atribui așa printre șiruri, este neadeverat! din contră, pot numi martori că dl Török însuși a declarat, că pe nedrept i-a pedepsit pe bravii călușeri. — Se vorbim numai adevărul!

Un martor.

Cutremurile de pământ.

La 7 Iunie din anul 1692 un cutremur de pământ dărâma casele din Port-Royal al Jamaicei. Câțiva locuitori fură aruncați în aer și în urmă căzând în valurile furioase ale mării, parte se înecară, ear' parte scăpară înot la țerm. Crepături mari se deschiseră prin împrejurimi și înghițiră în ele o mulțime de locuitori. Aceste întâmplări au fost foarte ciudate. Unii au fost îngropați până la brâu, altora li-se vedea numai capul, ear' unii fură înghițiți cu desăvârșire. Cățimi mari de apă ieșiră din aceste crepături, scoțând afară cadavrele celor morți și apoi înecând orașul sub apă. Marinarii spun, că astăzi, când marea e liniștită se ved în fundul ei casele orașului.

La 28 Octombrie, în anul 1724, orașul Limo din America-de-sud, fu distrus cu desăvârșire de un mare cutremur de pământ. Marea se înălță până la 27 metri și în valurile ei furioase înghiți portul Calao, măturând toate casele din el, aruncând pe țermuri mai multe corăbii ce rămaseră pe o distanță de patru kilometri departe de țerm când valurile se retraseră.

În anul 1755, marea se coborî și se înălță de odată la 15 metri în fața orașului Lisabona. Un tunet subteran se auzi și apoi veni un cutremur de pământ ce răsună orașul. Apa mării se retrase așa de mult în cât se zări fundul ei, apoi ea veni la loc cu o furie neînchipuită, se lovi de țermuri și se ridică 15 metri deasupra lor înecând totul în cale. Munții sguđuți până în temelii, se năruiră în văi.

Cheul de marmoră unde se strânse lumea îngrozită, se coborî în fundul mării, ear' locuitorii parte fură înghițiți de valuri ear' parte acățându-se pe corăbiile din apropiere fură înecați în valurile furioase cu corăbii cu tot. Din vasele înecate, nici o sfărâmură din ele nu mai apărură la suprafața mării. Să spune că în locul unde a fost cheul, astăzi apa are o mare adâncime.

Acest cutremur de pământ a nimicit peste trci-zeci de mii de oameni. El s'a simțit pe mari depărtări, în unele locuri izvoarele au secat și altele au apărut în locul lor. Marea și-a schimbat culoarea ei obicinuită și s'a făcut neagră.

La 1783 cutremurul de pământ din Calabria a aruncat case întregi la înălțimi destul de mari. Un val furios mătură de pe piața Scylla aproape două mii de persoane; în două minute

orașul întreg fu dărâmat cu desăvârșire. Pavajul de pe strade fu aruncat în aer; aceste sfărâmături, uciseră ori-ce vietate întâlniră în cale. Peste 12 mii de persoane pieriră sub dărâmături. Acest cutremur de pământ a făcut niște ondulațiuni la suprafața pământului; arborii se înclinău și într-o parte și în alta. Pământul fu brazdat de mari crepături: una lungă de șapte kilometri și jumătate, largă de trei-zeci și cinci de metri și adâncă de 75 m. Oamenii care au căzut în ele n'au mai scăpat.

Doi munți ce erau vecini să prăvăliră unul asupra altuia și închiseră valea pe unde curgea un riu. Acolo se formă un lac.

(Va urma.)

Ciologariade.

Spicieri din activitatea sinoadelor.

Sibiu:

Față cu noua reformă a învățământului poporal, pusă în vedere de ministrul de culte sinodul arhiepiscopescan decide:

»Inaltpreasfinția Sa metropolitul este rugat, ca împreună cu Preasfințiii episcopi ai dieceselor Arad și Caransebeș, la timp oportum să întreprindă pașii necesari la înaltul guvern pentru preîntâmpinarea neajunsurilor, ce ar veni asupra școlilor noastre prin reforma pusă în vedere a art. de lege XXXVIII. din 1868, XVIII. din 1879, și XVI. din 1893, având în cas de necesitate a convoca în această cestiune și consistorul metropolitan!

Arad:

Vicariului Vasile, Mangra i-s'a ridicat salariul cu 600 coroane anual.

M o r a l a:

Din actele sêvârșite și juxtapuse a sinoadelor dela Sibiu și dela Arad se învederează eclatant duchul ce i-a condus și pe unii și alții părinți ai Bisericei. La Sibiu se pertractează și se aduc decisiuni de cea mai vitală importanță pentru întreg neamul. La Arad se adună pentru a-i mări leafa lui Celibidache. Sermană diecesă a Aradului!

Alimptu.

NOUȚĂȚI

Hymen. La 15 Aprilie 5 ore p. m. s'a sêvârșit cununia d-șoari *Cecilia Cetățean*, fiica regretatului Ioan Cetățean, fost odinioară director al liceului și a d-nei Ana Cetățean născ. Coseriu, cu dl Dămian Drăgănescu, în Galați. Sincerile noastre felicitări!

Ne mai pomenit. Reprezentanța orașului Orăștie alege de prim-senator pe notarul din Balomir, Szász Sándor. Acesta — șiret ca un filosof și cu protecție la spate — își cere pensionarea ca notar, pe temeiul că este neapț de a purta serviciul de notar în comuna Balomir, care numără 160 căsi. — Autoritatea comitatului îl și pensionează. Acum ce să vezi! La 1 Maiu ridică plata dela oraș, fără a-și presta slujba, căci nici nu s'a mutat încă în Orăștie. Plata din Balomir de bună seamă încă a ridicat-o și încât suntem informați chiar și pensia. Adecă cel ce nu-i apt în Balomir va corêspunde în Orăștie?! Curată batjocură!! Ce zic la aceste cei chemați în ale administrației?

† **Jokai Mór.** Joi seara a încetat din viață marele poet și romancier Jokai în Budapesta în etate de 79 ani. Luni a fost înmormântat pe spesele statului și cu mare pompă alături de Deák și Kosuth. A fost cel mai bun scriitor al țerii și neamului seu, care începînd dela 1848 și până la moarte a îmbogățit literatura ungurească ca nime altul.

Sinucidere. Sâmbătă, 7 l. c. pe la 5 ore după amiază s'a împușcat în promenada orașenească Vékony Ferencz, student pe a VIII. clasă a gimnasiunii ref. din loc, trăgându-și un glonț de revolver în inimă. Sinucigașul este fiul medicului comunal Dr. Vékony din Chișineu. Era student de altcum bun, însă pârdașnica de dragoste ce o tracta după-cum se aude, cu o învățătoareasă dela școala de fete de stat, și care îi refusă amorul, îl duse la fapta nesocotită. — Luni fu petrecut de ai sei și o asistență numeroasă până la gară, de unde fu transportat la locul nașterii spre a fi înmormântat.

Micul nostru orașel devine renumit prin desele sinucideri. Trist, însă adevărat!

La »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« s'au primit membri ajutători d-nii: Ioan Droc, protopresbiter emer., Dr. Ioan Borcia, prof., Dr. Dumitru Stefan, Dr. Ioan Neamțu, Dr. Traian Morcan, Dr. Aurel Nyilvan, candidați de avocat; d-na Ana Dr. Moga, ear' membri ordinari: Constantin Genie, sod. pant., Victor Buzulescu, sod. croit., Mihail Șerdean, sodal lăcătuș, Eugen Macarie, sod. lăcătuș de mașini, Ioan Oltean, sod. pant., Ioan Bela, sod. pant., Ioan Caliani, sod. pant., George Besoiu, sod. șepcar, Petru Drăgan, sod. pielar, Ioanichie Bota, sod. croitor, Vasile Brumariu, sod. pant., Gregoriu Lușă, sod. faur, Vasile Lucaciu, sod. faur, Simion Luca, sod. măsar și Demetriu Comanicu, sod. pantofar.

Consulul și deputatul. Ziarul »Adevărul« spune, că dl Dincă Schileru, cunoscutul deputat țeran din județul Gorj (România) a avut un viu conflict cu consulul austro-ungar din Craiova.

Dl Schileru se urcase în tren la Filiași. D-sa n'a găsit loc, decăt într'un singur compartiment de cl. I. unde era numai consulul austro-ungar. Deputatul a intrat și a ocupat un loc.

Consulul s'a simțit supărat de prezența D-lui Schileru și chemând pe conductor, i-a zis: — Spune D-lui, că aici nu e clasa III. Conductorul a răspuns, că Dl de care e vorba, e deputat, ear' Dl Schileru foarte enervat a strigat consulului.

— »Mă, neamțule, fă bine și culcă-te acolo liniștit, că doar nu plătești tu pentru 6 locuri ca să stai singur«.

Dl Schileru a făcut și un gest foarte semnificativ cu mâna, încât consulul a trebuit să se astimpe.

Cunoaștem personal pe Dl Dincă Schileru și impunătorul seu exterior de când cerceta des orașul nostru. Credem și aceea, că va fi impus consulului neamț.

Cântece. A apărut: *Un drăgălaș volum de poezii lirice, de profesorul Emil Sabo (Emilian).* Prețul 1 coroană + 10 fil. porto. Se poate procura dela Autor și dela Tipografia Semîn. Blaj—Balázsfalva.

Pentru proprietarii de pământ.

Prin publicațiunea sa dto 25 Aprilie n. c. Nr. 4739, magistratul orașenesc din loc vestește despre următoarele:

Pe baza dispozițiilor articolului de lege XII. din 1894 referitor la economia de câmp și la poliția de câmp:

1. fiecare proprietar (stăpân) de pământ sau arêndator este obligat de pe întregă posesiunea sa să stîrpească mărâcinii (scăeții) înainte de floare, hemeiul sêlbatic până la începutul lui Maiu, mêtasa din trifoiu însă îndată ce să ivește;

2. sămânță de trifoiu și de lucernă nu este ertat să se pună în vînzare până ce nu sunt temeinic curățite de mêtasa.

Executarea acestor dispozițiuni vor fi strict controlate de căpitanul poliției orașenești respective de organele poliției de câmp în înțelesul §. 95 K., respective §. 94 K., din art de lege XII. din 1904, neîmplinirea acelor dispozițiuni va fi strict pedepsită în bani sau cu închisoare corêspunzătoare.

Ne împlinin numai datorința aducînd

cele de sus și pe aceasta cale la cunoștiința obștei noastre.

Sibiu, 30 Aprilie n. 1904.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

D. Comșa,
pres.

V. Tordășlanu,
secretar.

PENTRU ECONOMI

Înțarcarea porcilor. Trecerea dela alăptare la hrănirea cu alimente vegetale, trebuie să se facă și la porceii, ca și la celelalte animale într'un mod treptat. Cu alte cuvinte, înțarcarea nu se va face deodată, ci se vor pregăti porceii pentru noua hrană cu care au să se nutrească; cu câtva timp mai înainte.

Alăptarea porcelor mai mult de două luni, nefiind de folos nici pentru scroafă, nici pentru ei, vom căuta deci, ca la această etate ei să fie înțarcați.

Pentru acest sfîrșit, vom începe a le da cu patru sau trei sêptemâni, mai înainte de împlinirea celor două luni, făină, mălaiu, sau chiar țărițe, amestecate cu zăr sau lăpturi de bucătărie. La început se vor da puține, aceasta se va mări treptat, astfel ca mălaiul, țărițele sau făina să formeze cu lăpturile un fel de terciu când și porceii nu se mai lasă cu mama lor decăt odată sau de două-ori pe zi, pentru-ca în urmă să fie cu totul sșeparăți și înțarcați deplin.

Sz. 1104/1904 tjkv.

ÁRVERÉSI HIRDET MÉNY KIVONATA

A szászvárosi kir. jbiróság mint tkv. hatóság közhírré teszi, hogy Brásovean Niculae és tsa végrehajtónak Szimu Maria l. Filimon végrehajtást szvenvedő elleni 500 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. járásbiróság) területén levő a Felkenéren fekvő a felkenyéri 2084 sz. tjkvben a † 1 rd. 456/a 456/b hrsz. ingatlanra 555 kor., az u. o. 193 sz. tjkvben a † 4 rd. 1100 hrszámra 145 kor., a † 5 rd. 1108 hrsz. ingatlanra 16 kor., a † 6 rd. 1648 hrsz. ingatlanra 18 kor., a † 7 rd. 1712, 1716 hrsz. ingatlanra 101 kor., a † 8 rd. 1990 hrsz. ingatlanra 106 kor., a † 9 rd. 2226 hrsz. ingatlanra 121 kor., a † 10 rd. 2333 hrsz. ingatlanra 162 kor., a † 11 rd. 2806 hrsz. ingatlanra 176 kor., a 12 rd. 3070/1 hrsz. ingatlanra 277 kor., a † 13 rd. 3319 hrsz. ingatlanra 227 kor., a † 14 rd. 3474/1 hrsz. ingatlanra 12 kor., a † 15 rd. 3656 hrsz. ingatlanra 10 kor., a † 16 rd. 3901 hrsz. ingatlanra 42 kor., a † 17 rd. 4081 hrsz. ingatlanra 139 kor., a † 18 rd. 4616 hrsz. ingatlanra 14 kor., a † 19 rd. 5063 hrsz. ingatlanra 13 kor., a † 20 rd. 5282 hrsz. ingatlanra 242 koronára az árverést a megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fenneb megjelölt ingatlanokra az 1904. évi június hó 3-ik napján dél e. 9 órakor Felkenyér község házándál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzet árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyiminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattani.

A kir. járásbiróság mint telekkvi hatóság.

Kelt Szászvároson, 1904. évi márczius hó 5-én.

Sóhalmy,
kir. albiró.

„THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—
Avere proprie: > 260.000.000— Despăgubiri de viață > 520.000.000—

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz-József Nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).

15-50

Centrala generală: **Edimburg** (Anglia).

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

- Opuri
- Bilete de log.
- Broșuri
- Circulare
- Bil. de vizită
- Invitări
- Bilanțuri
- Acții
- Cap. de epist.
- Placate
- Ord. de dans
- Adrese
- Compturi
- Note
- Preț Curent.
- Anunțuri
- Registre
- Imprimare
- Couverte
- Bilete de cun.
- Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de prezent se bucură de sprigi-
nului celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și
acuratețea cu care efectuește ori-ce
lucrare.

Ca prima tipografie românească în
acest mare comitat, se roagă de bine-
voitorul sprigin al celorlalte institute
rom., precum și al privaților.

„DACIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

P. I.

Avem onoare a vă recomanda apa noastră minerală apre-
țiată și calificată de cel mai chemat organ al țerii noastre.

ANALISA CHEMICĂ

A APEI ACRE „ISVORUL-DACIA“ DIN ȘOIMUȘUL-MURĚȘULUI, LÂNGĂ DEVA.

	în 1000 grame apă
Calcium hydrocarbonat	1.0542
Magnesium hydrocarbonat	0.3497
Calcium sulfat	0.2316
Natrium hydrocarbonat	0.1705
Ferum hydrocarbonat	0.0390
Kalium chlorid	0.0520
Mangan hydrocarbonat	0.0154
Kalium hydrocarbonat	0.0094
Lithium hydrocarbonat	0.0019
Silicium dioxid	0.0096
Suma substanțelor solide	1.9333 grame apă
Acid carbonic liber	2.3953
Volumul acidului carbonic liber	1214.6 c. c.

Precum dovedește analiza, „Isvorul-Dacia“ din Șoimușul-Murășan (apă acra de Pauliș) e a se număra în grupa acelor ape acre pământeose, cari conțin fer. După caracterul seu chemic, format din cantitatea și proporția părților sale constitu- tive, isvorul acesta face parte din *grupa apelor mai renumite*. Are un prea plă- cut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia „Isvorul-Dacia“ ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beat. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa „Isvorului-Dacia“ e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală „Isvorul-Dacia“ va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața artisticei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

Dr. Hankó Vilmos m. p.,

(L. S.)

profesor de chimie la școala reală superioară de stat a cercului II-lea din B.-Pesta, membru al academiei maghiare de științe.

Institutul nostru a îngrijit, ca aceasta apă distinsă și răcoritoare, care beută curată, cu vin ori sirup este tot asemenea de excelentă să fie pusă la dispoziția onoratului public și anume cu un preț foarte leffin:

- a) 1 ladă cu 25 sticle de 1 ltr. franco gara Deva Cor. 6.25
- b) 1 „ „ 50 „ „ 1 „ „ „ „ 14.50
- c) 1 ladă cu 25 sticle de 1/2 ltr. franco gara Deva Cor. 5.50
- d) 1 „ „ 50 „ „ 1/2 „ „ „ „ 13.—

la retrimiteră ambalagiului (ladă, sticlă și tioc franco gara Deva) se restituie

ad: a) Cor. 4.50 || ad: c) Cor. 4.—
b) „ 11.— || d) „ 10.—

Comandele, plățile și reclamele se fac la adresa jos scrisă.

Ca întreprindere folositoare, apelăm la binevoitorul D-voastră sprigin, rugându-vă a ne onora cu comande cât de multe.

Deva, Martie 1904.

„Dacia“

intreprindere de apă minerală în Deva.

Insertiunile și reclamele sunt sufletul comerțului!

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrația foii „Activitatea“.

Noul Lampă electrică de busunar

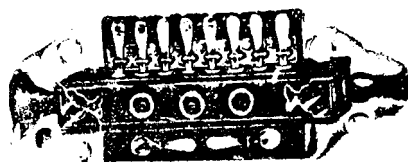
cu mecanism american indispensabilă pentru ori-ce economie casnică. Să poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corespunzătoare. La fiecare e de lăpsă pentru luminarea chililor, treptelor, ambietelor și locutițărilor laterale.

Pentru ofiseri la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moașe cu ocasiunea vizitelor de noapte. In fabrico, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru econoame este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu aceasta te poți suă și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 fileri subministrăm altul nou. Prețul 4 coroane.

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin 5 cor. — Strat de rezervă 1 cor. 20 fl. —

(227) Se trimit cu rambursă de 17-52
Stabilimentul Central alui **IOSIF AUFFENBERG**
BUDAPEST, Strada Proféta 5.

Minunat instrument musical!

Pe „Flöthophon“ poate cânta ori cine melodii, marșuri și dansuri, fără a cunoaște notele. Societăților, turiștilor, e foarte recomandabil de petrecere. Tonul lui e fermecător.

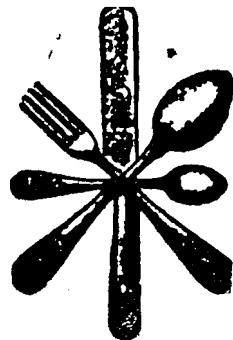
Acest minunat insrtument musical are 10 clape, 20 tonuri, 2 clape de bas și pentru 3 cor. se capătă în formă elegantă. 3 bucăți costă 8 cor. „Flöthon“ mai puternic, cu ton fermecător, costă 5 și 6 coroane.

Cu rambursă trimite

Centr. lui **Auffenberg József**
Budapest, VI., Proféta-u. 5.

Cumpărare ocașională!

32 bucăți numai 6 fl.

In urma prea marelui deposit al unei fabrici de obiecte de metal, sunt încredințat să vind marfa acesteia în prețul cu care se face. Spedez dară, până când depositul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într'o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat laptele și 1 sitiță de străcurat supă. — 32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuiește cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Auffenberg's Centrale**
(226) 17-52 Budapesta VI., Strada Proféta nr. 5.

Comandele se trimit spedând banii înainte sau contra ramburs.